

Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) ohjeet

1. Päätösten vaikutusten arvioiminen ennakkoon

Kunnassa tehdään päätöksiä, joilla on monenlaisia vaikutuksia esimerkiksi asukaisiin, ympäristöön ja talouteen. Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA, evaus, arviointi) on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös voi vaikuttaa erilaisten ihmisryhmien elämään.

Arviointi tuottaa päätöksentekijöille tietoa valmisteilla olevan asian ratkaisu- ja toteuttamisvaihtoehdoista. Erilaisten vaihtoehtojen arviointi auttaa ennakoimaan päätöksen mahdollisia hyviä ja huonoja vaikutuksia. Arviointi auttaa kuvamaan, millä perustella tiettyyn ratkaisuun on päädytty.

Vaikutusten ennakkoarvioinnin avulla

- tarkastellaan eri päätösvaihtoehtojen arvioituja vaikutuksia,
- tarkastellaan päätöksen vaikutuksia jonkun kohderyhmän näkökulmasta,
- tarkastellaan, toteuttaako päätösvaihtoehto kunnan strategiaa ja toimintaa ohjaavia suunnitelmia ja
- punnitaan päätöksen vaikutuksia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

2. Kuntaliiton suositus ennakkoarvioinnista

Kuntaliiton suosituksessa¹ esitetään, että

1. Kun päätösesitysten vaikutuksia arvioidaan ennalta, päättäjien tulee tarkastella useita erilaisia vaikutuksia samanaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.
2. Päätösesitysten vaikutusta tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä riippuen päätöksestä. Vaikutuksia voidaan arvioida esimerkiksi budjettivuoden, valtuustokauden tai valtuustokauden ylittävällä aikajänteellä.
3. Kuntaliitto suosittelee, että päätösesityksissä ja tavoitteita asetettaessa esitetään vaihtoehtoja ja valmistelijan esityksen rinnalle nostetaan ainakin nollavaihtoehto, jossa on kuvattu, mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään. Vähin vaatimus on se, että tehdyn päätösesityksen vaikutukset arvioidaan, jos vaihtoehtoisia päätösesityksiä ei ole mahdollista tehdä.
4. Kunnan on tarpeen linjata itselleen, mitkä päätökset vaativat ennakkoarviointia ja keskittyä arvioimaan vain niitä päätöksiä ja tavoitteita, joilla on merkittäviä vaikutuksia. Kunta voi tehdä listan siitä, millaiset asiat on tarpeen ottaa ennakkoarvioinnin kohteeksi.

3. Milloin vaikutusten ennakkoarviointi tehdään

Vaikutusten ennakkoarviointi tulee tehdä, kun

- Kunnan on tarpeen [...] keskittyä arvioimaan vain niitä päätöksiä ja tavoitteita, joilla on merkittäviä vaikutuksia. (Kuntaliiton suositus)
- päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä
- päätöksellä on välittömiä ja/tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin ja elinoloihin; eri ihmisryhmille tai kunnan eri alueille
- päätöksellä on välittömiä ja/tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia yritystoimintaan tai elinkeinoelämälle

¹ <https://www.kuntaliitto.fi/kuntajohtaminen-ja-digitalisaatio/kuntajohtaminen/paatosten-vaikutusten-ennakkoarviointi> 05/2026

- kyseessä merkittävä muutos palveluissa tai palveluiden järjestämisessä tai kyseessä uusi palveluiden järjestämistapa
- tarpeen mukaan vastattaessa lausuntoihin tai esityksiin.

Vaikutusten ennakkoarviointia ei tarvita, kun kyseessä on:

- Yksilöä koskevat asiat
- Oikaisuvaatimukset
- Viran tai toimen täyttäminen
- Hallinnon sisäisiä järjestelyjä koskevat asiat
- Asiakokonaisuuksissa, mistä on lainsäädännössä säädetty tai muussa kuntaa koskevassa ohjeistuksessa määrätty, lainsäädännöllinen / normiohjausmuutos
- Toimeenpanoa koskeva asia
- Toiminnan seuranta, tutkimusraportit ja vastaavat
- Kun vastataan lausuntoihin, kirjeisiin ja esityksiin
- Tiedoksi merkittävä asia
- Jo aiemmin ennakoarvioitu asia (jos olennaisia muutoksia, tehdään arviointi)
- Kriisi / poikkeustilanne.

4. Mitä näkökulmia arvioinnissa tarkastellaan

Evauksessa arvioidaan erilaisia vaikutuksia samanaikaisesti:

- kunnan strategia ja hyvinvointisuunnitelma
- kuntalaisvaikutukset (lapsivaikutukset erikseen)
- ympäristövaikutukset
- organisaatio- ja henkilöstövaikutukset
- yritysvaikutukset
- taloudelliset vaikutukset.

Valmistelussa voidaan täydentää tarvittaessa yksittäisiä vaikutustyyppisiä tarkemmin arvioivalla menetelmällä. Erilaisia vaikutustyyppien arviointeja ovat mm.

- lapsivaikutusten arviointi (LAVA)
- ympäristövaikutusten arviointi (YVA)
- sosiaalisten vaikutusten arviointi (SVA)
- sukupuolivaikutusten arviointi
- maaseutuvaikutusten arviointi
- yritysvaikutusten arviointi (YRVA)
- terveysvaikutusten arviointi (TVA)
- liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi (LIVA)

5. Onko tarpeen tehdä EVA ja sen tekemisestä päättäminen

Arvioitavat näkökulmat:

- kunnan strategia ja hyvinvointisuunnitelma (lomakkeella strategiavaikutukset)
- kuntalaisvaikutukset (lomakkeella vaikutukset ihmisiin, erikseen lapsivaikutusten arviointi)
- ympäristövaikutukset (lomakkeella vaikutukset kuntakeskuksen ulkopuolelle sekä vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon)
- organisaatio- ja henkilöstövaikutukset (lomakkeella vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön)
- taloudelliset vaikutukset (lomakkeella vaikutukset yrityksiin).

Esittelijä/valmistelija päättää ennakkoarvioinnin tarpeellisuudesta.

Arvioinnin tasot ovat

- Ei ennakkovaikutusten arviointia
- Suppea ennakkovaikutusten arviointi
- Laaja ennakkovaikutusten arviointi.

Ennakkoarvioinnin tarpeen arviointi tehdään ennakkoarviointitaulukon perusteella:

Johtoryhmässä käydään läpi tulevat päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnit.

Toimielimissä on hyvä käydä keskustelua valmisteluun tulossa olevista asioista ja niiden ennakkovaikutusten arvioinnin tarpeesta.

	Suppea	Laaja
Milloin tehdään?	Päätöksellä oleellisia vaikutuksia strategian toteutumiseen / päätöksellä voi olla joko merkittäviä vaikutuksia harvoihin näkökulmiin tai vaikutukset ovat lieviä, mutta kohdistuvat useisiin näkökulmiin: ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen tai ympäristöön, organisaatioon, henkilöstöön tai talouteen ja elinvoimaisuuteen.	Päätöksellä laajasti vaikutuksia strategian toteutumiseen / kohdistuu useampiin ihmisryhmiin / merkittäviä vaikutuksia useisiin näkökulmiin: ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen tai ympäristöön, organisaatioon, henkilöstöön tai talouteen ja elinvoimaisuuteen.
Milloin tehdään?	Asiassa ei ole merkittäviä ristiriitoja ja näkökulmat ovat helposti tunnistettavissa.	Asia moniulotteinen ja sisältää monesti myös ristiriitoja.

Prosessin pituus	Nopea.	Vie enemmän aikaa ja henkilöstöresursseja sekä usein sisältää myös osallistamista.
Tiedon hankinta ja osallistaminen	Tieto on olemassa tai valmiina saatavilla.	Kerätään taustatietoa ja kuullaan eri ihmisryhmiä.
Valmistelu ja päätöksentekotaso	Viranhaltijavalmistelu. Päätöksenteko viranhaltijapäätöksellä tai toimielimessä.	Valmistelu kunnanjohtajan johdolla. Päätöksenteko lautakunnassa, kaupunginhallituksessa tai valtuustossa.

Suppean ja laajan arvioinnin vaiheet kuvataan liitteessä 1.

6. Päätösvaihtoehtojen muodostaminen

Osana arviointia muodostetaan vaihtoehtoisia päätösesityksiä ja kerrotaan niiden vaikutukset. Vaihtoehtoiset päätösesitykset voidaan muodostaa esim.

- nollavaihtoehdosta (mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä nyt mitään),
- yhdestä tai useammasta todellisesta vaihtoehdosta (millainen vaihtoehto olisi realistisin nykyisessä tilanteessa).

Vaihtoehdot pohjaavat valmistelijoiden omaan tietämykseen, asiasta käytyyn lähetekeskusteluun tai kyselyissä ja keskusteluissa esille nousseisiin vaihtoehtoihin.

7. Vaikutusten tunnistaminen ja arviointi

Vaikutusten arvioinnissa tunnistetaan päätösten vaikutuksia eri näkökulmista. Päätösten vaikutuksia arvioidaan em. näkökulmista (strategian ja hyvinvointisuunnitelman toteutuminen, kuntalaisvaikutukset, lapsivaikutukset, ympäristövaikutukset, henkilöstö- ja organisaatiovaikutukset ja taloudelliset vaikutukset)

Näkökulmien on tarkoituksenmukaista keskittyä merkittävimpiin vaikutuskohteisiin ja kohderyhmiin.

Vaihtoehtoja vertaillaan toisiinsa. Vertailu tehdään kirjallisesti. Jos mahdollista, vaikutukset kuvataan mitattavina kappaleina (rahana, indikaattoreina, asiakasmääränä jne.) tai laadullisesti. Vertailu voidaan tehdä myös suhteessa tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen.

Myös epävarmuudet ja lisätiedon tarpeet sekä kiistanalaiset vaikutukset voi kirjoittaa näkyviin.

Työkalu Eri päätösvaihtoehdot arvioidaan erikseen Päätösvaihtoehtojen ennakkoarviointi- ja seurantalomakkeella (liite 2).

8. Päätösesityksen laadinta ja vaikutusten seuranta

Esittelijä valmistelee toimielimen päätettäväksi parhaimpana pitämänsä ratkaisuvaihtoehdon. Esittelytekstissä on hyvä hyödyntää vertailun tuloksia.

Työkalu Täytetty Ennakkoarvioinnin yhteenvetolomake liitetään esityslistan oheismateriaaliksi (liite 3).

Kun päätös on tehty, päätetään vielä, miten, kuka ja millä aikataululla päätöksen toteutumista seurataan ja täytetään tiedot myös em. lomakkeelle. Lomakkeelle täytetään myös tieto tarkastuslautakunnalle toimittamisesta.

9. Osallistaminen ennakkovaikutusten arviointiin ja viestintäsuunnitelma

Osallistaminen tarkoittaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien tarjoamista päätöksentekoon liittyviksi määritetyille ryhmille.

Kaikissa arvioinneissa ei ole tarvetta kuulla kuntalaisia erikseen, vaan viranhaltija-/asiantuntija- /toimielintyöskentely riittää.

Tiedonkeruu ja osallistaminen riippuu aiheesta, jo olemassa olevasta tiedosta ja arvioinnin laajuudesta.

Päätöksenteon laajuudesta ja aiheesta riippuen voidaan osallistaa esim. palvelun käyttäjiä, yhteistyökumppaneita, kuntalaisia tai henkilöstöä. Myös vaikuttamistoi-mielimiä ja kunnan työryhmiä voidaan osallistaa valmistelussa.

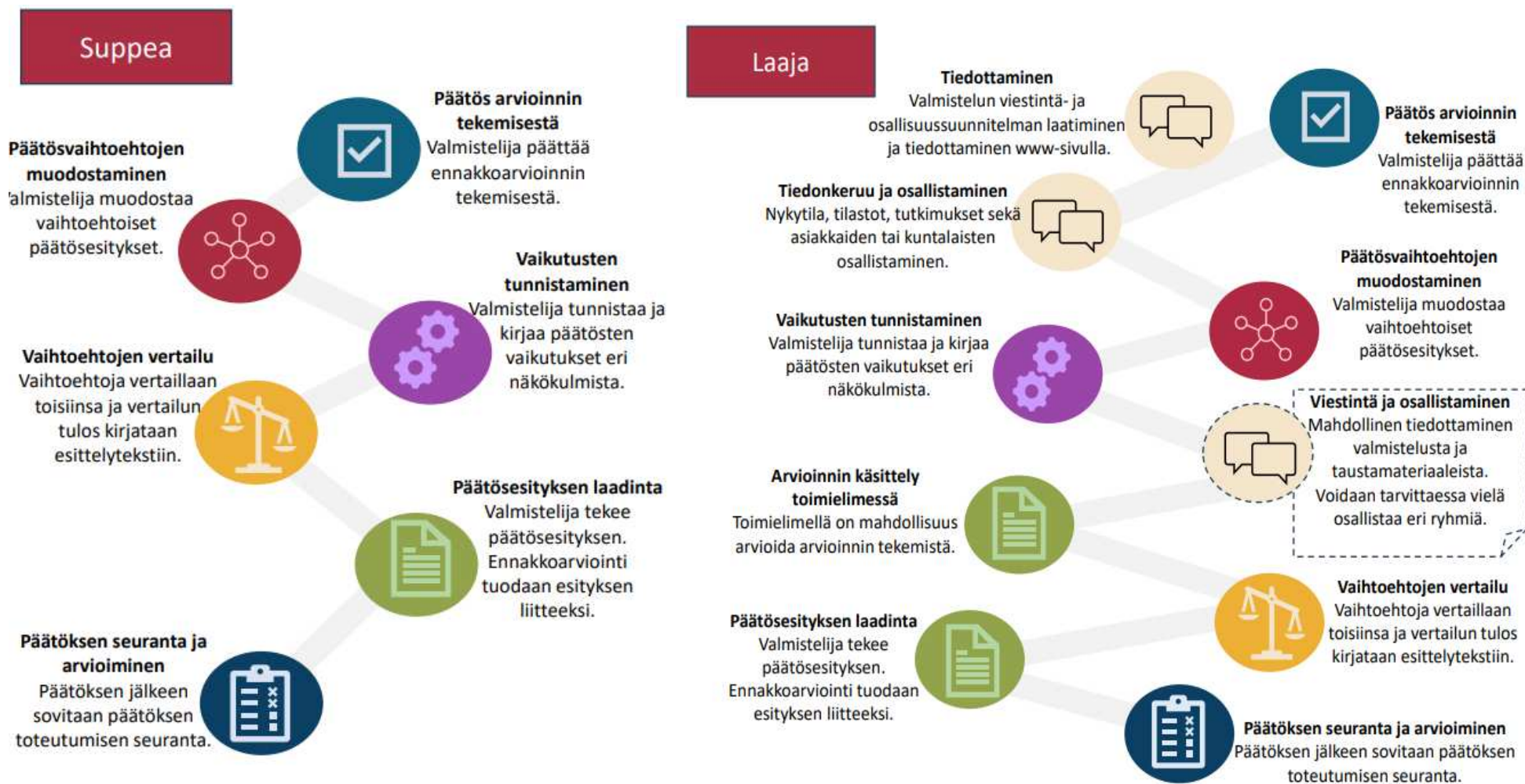
Osallistaminen voidaan tehdä tarpeen mukaan eri vaiheessa prosessia, tai eri toi-mijoille eri vaiheessa prosessia. Osallistaminen voidaan tehdä esim. heti alussa yleisten näkökulmien tai ideoiden keräämiseksi, ratkaisuvaihtoehtojen muodosta-misen jälkeen niiden näkökulmien arvioimiseksi ja sen pohtimiseksi mitä asioita arvioinnissa pitää huomioida tai ennen päätöksentekoa palautteen keräämiseksi eri ratkaisuvaihtoehdoista.

Osallistamista voidaan tehdä eri menetelmillä, esim. kyselyillä ja tiedon keräämi-sellä, keskustelutilaisuuksilla, palvelumuotoilulla, kumppanuuspöydillä tai muilla toiminnallisilla menetelmillä. Menetelmät voivat olla valmistelua varten erikseen organisoituja tai osa olemassa olevia toimintoja kuten asiakaspalautteen keräämi-sen hyödyntäminen.

Laajassa vaikutusten ennakkoarvioinnissa kuvataan osallisuus- ja viestintäsuunni-telmassa:

- keitä ja miten osallistetaan osana valmistelua,
- miten aiheesta kiinnostunut saa tietoa valmistelun etenemisestä ja
- mikä on alustava suunnitelma valmistelun aikataulusta

Osallisuus- ja viestintäsuunnitelma julkaistaan kunnan verkkosivuilla.

Vaikutusten ennakoarviointi Muonion kunnan päätöksenteossa (päätvaihtoehdot)

Tämä lomake täytetään jokaisesta arvioitavasta päätösvaihtoehdosta ja tulokset siirretään Vaikutusten ennakoarvioinnin yhteenvetotaulukkoon.

Arvioitava päätös	
Malli/vaihtoehto nro	
Valmistelija	
Työryhmä	

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
 + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
 0 Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset Muonion kuntastrategia 2026–2030			
1	Vetovoimaa vahvuuksista	Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
	Ympärivuotisia yrittämisen mahdollisuuksia paikallislähtöisesti - saavutettavuus, markkinointi & kulttuuri - kansainvälisyys - yhteensovittaminen ja yhteistyö - luonnollisuuden vaaliminen		
	Luonnostaan vastuullinen kunta - kestävän kehityksen ohjelmiin sitoutuminen - ilmastoviisaiden valintojen kytkeminen arkeen - vähäpäästöisen liikkumisen edistäminen		
2	Elämänlaatua onnellisesta arjesta		
	Mielekäs arki - aktiiviseen elämään kannustaminen - osallistaminen ja osallistuminen - kulttuuri hyvinvoinnin ajurina ja eriarvoisuuden kaventajana - turvallinen koti kaikille - kotiutuminen		
	Lumovoimainen koulutus ja työelämä - luonto- ja kulttuurikasvatus & seikkailuhenkisyys - lukio ja ammatillinen koulutus kivijalkana - vaikuttavaa ja kohtaavaa työllistämistä		
	Lumoava ympäristö - ympäristön siisteys ja viihtyisyys - maantieteellisen sijainnin hyödyntäminen vahvuutena		
3	Älykkäästi kipinävoimainen kunta		
	Brändin vahvistaminen - laatua työhön ja vapaa-aikaan o organisaation resilienssin kasvattaminen o työhyvinvointi ja johtamisen kehittämisen		

	- vieraanvarainen ja palveleva kunta o positiivisen mielikuvan vahvistaminen		
	Tulevaisuuden johtaminen ja ennakoiva ote - tavoitteellinen ja aktiivinen konsernijohtaminen - hyvä ja tasapainoinen talous		
Johtopäätös ja perustelut			

Vaikutukset ihmisiin

Ennakkoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esim. sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:

Kaikki ____ Aikuiset ____ Ikääntyneet ____

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi"

Kohdistuuko päätös joihinkin tiettyihin väestöryhmiin:

Ei ____ Kyllä, mihin: _____

		Merkki	Vaikutusten kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen, yhdenvertaisuuteen ja laatuun (esim. koulutus, kulttuuri, liikunta jne.)		
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esim. ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)		
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)		
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)		
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)		
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)		
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen		

Johtopäätös ja perustelut

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)			
Ennakkoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen (velvoittava YK:n lapsen oikeuksien sopimus, artikla 3).			
		Merkki	Vaikutusten kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esim. fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ erityistä tukea)		
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esim. miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)		
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemystensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)		
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?		
Johtopäätös ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla)			

Vaikutukset kuntakeskuksen ulkopuolelle

Ennakkoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti kuntakeskuksen ulkopuolelle.

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)		
2	Elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)		
3	Demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)		

4	Miten kuntakeskuksen ulkopuolelle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten kuntakeskuksen ulkopuolelle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?		
Johtopäätös ja perustelut			

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon

Ennakkoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttämisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikku-
mis- ja liikenneratkaistuista.

		Merkki	Vaikutusten kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esim. melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)		
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen		
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja siihen varautumiseen		
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen		
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön		
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen		
Johtopäätös ja perustelut			

Ennakkoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)		
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)		
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin		

Johtopäätös ja perustelut

Vaikutukset yrityksiin

Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenneratkaistuista tai kunnan talouspolitiikasta.

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä		
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan		
3	Työpaikkojen muodostumiseen		
4	Yritysten kehittämiseen		
5	Yritysten työvoiman saantiin		
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen		
7	Yritysten asiakasvirtaan		
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin		

Johtopäätös ja perustelut

Päiväys

Dnro

Luottamuksellisuus: julkinen/ei

Vaikutusten ennakoarviointi Muonion kunnan päätöksenteossa (yhteenvedo)

Tämä lomake täytetään jokaisesta arvioitavasta päätösvaihtoehdosta ja tulokset siirretään Vaikutusten ennakoarvioinnin yhteenvedotaulukkuun.

Arvioitava päätös	
Malli/vaihtoehto nro	
Valmistelija	
Työryhmä	

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
+ Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
0 Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan

Päätösvaihtoehtojen vaikutusten ennakoarvioinnin yhteenvedo

[Arvioitava päätös]	[Arvioitava malli 1]	Merkki	[Arvioitava malli 2]	Merkki	[Arvioitava malli 3]	Merkki
Vaikutukset strategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan	[Kuvataan täytetyn lomakkeen perusteella vaihtoehdon keskeiset vaikuttavat tekijät ja niiden vaikutus.]					
Vaikutukset kuntalaisiin						
Vaikutukset lapsiin						
Ympäristövaikutukset						
Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset						
Taloudelliset vaikutukset						

Päätöksenteko ja vaikutusten arviointi/seuranta

Kuvataan arvio päätöksen vaikutuksesta

Toimitettu tarkastuslautakunnalle: Kyllä ____ Ei ____

Kuinka pitkän ajan jälkeen päätöksen vaikutuksia arvioidaan ensimmäisen kerran: _____ vuoden.

toimielin	pvä/päätösno	lyhyt kuvaus päätöksen vaikutuksista ja arvioinnin aikataulusta
Johtopäätös ja perustelut		

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on sateenvarjokäsite, joka pyrkii tuomaan yhteen erillisiä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten näkökulmia.

Lapsivaikutusten arviointi on erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tehtävää lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakkointia ja seurantaa. Merkittävässä päätöksissä suositeltavaa on ottaa huomioon myös lasten oma näkemys osallistamalla lasten parlamenttia ja nuorisovaltuustoa.

Ikäihmisiin kohdistuvien vaikutuksia arvioidaan varsinkin saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta. Jos vaikutuksia ikäihmisiin on merkittävästi, on suositeltavaa kuulla vanhus- ja vammaisneuvostoa osana valmistelua.

Liikuntavaikutusten arvioinnissa arvioidaan, millaisia vaikutuksia tehtävillä toimenpiteillä tai päätöksillä on ihmisten liikuntaan ja liikkumiseen sekä mahdollisuuksiin liikkua ja harrastaa liikuntaa.

Mielenterveysvaikutusten arvioinnilla pyritään ennakoimaan toimenpiteiden tai päätösten myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia ihmisten mielenterveyteen ja mielen hyvinvointiin.

Terveysvaikutusten arviointi tarkoittaa päätöksen aiheuttamien terveyteen kohdistuvien vaikutusten tunnistamista ja arviointia. Arvioinnissa tulee huomioida sekä fyysiseen terveyteen kohdistuvat vaikutukset että terveyden psyykkiseen ja sosiaaliseen ulottuvuuksiin kohdistuvat vaikutukset.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa selvitetään päätöksen vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Se on yleensä osa kaavoitusta tai laajoja hankkeita, joissa laki edellyttää ympäristövaikutusten arvioinnin laatimista.

Yhdenvertaisuuden arvioimisen tarkoituksena on tunnistaa syrjintää sekä keinoja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Ihmisten moninaisuuden ymmärtäminen ja erilaisten tarpeiden huomiointi jo palvelujen ja toiminnan suunnitteluvaiheessa lisäävät vaikuttavuutta.

Ilmastovaikutusten arviointi ja ympäristövaikutukset ovat vaikutuksia, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta taikka toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenne ratkaisuksista.

YVA-asetuksessa (277/2017) määrätyissä hankkeissa suoritetaan lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mukainen arviointi.

Talousvaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä. Arvioidut talousvaikutukset voivat olla palveluiden tuottamisen kustannuksia, mutta myös ennaltaehkäisyyn panostuksen kustannushyötyjä. Lisäksi päätökset voivat vaikuttaa asiakasmaksuihin ja kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin. Tätä kautta päätösten taloudelliset vaikutukset voivat kaventaa tai lisätä ihmisten hyvinvointi- ja terveys-eroja.

Yritysvaikutusten arvioinnissa arvioidaan päätösten vaikutuksia erikokoisten yritysten toimintaedellytyksiin, kuten esimerkiksi yrittäjien asemaan, työllisyyteen tai työvoiman saantiin.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon. Niitä aiheuttavat mm. päätösesityksiin sisältyvät ehdotukset organisaatioiden keskinäisten toimivaltasuhteiden muutoksesta, organisaation tehtävien määrästä, laadusta tai menettelytavoista, henkilöstön määrästä, asemasta ja osallisuudesta, viranomaisten raportointi-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteista tai muista uusista hallinnollisista tehtävistä.

Henkilöstövaikutukset kunnan palkattuun henkilöstöön, viranhaltijoihin ja luottamushenkilöihin.

Kulttuurivaikutuksilla arvioidaan, miten päätökset vaikuttavat kulttuuripalveluiden tarjontaan ja saavutettavuuteen, paikallisen kulttuuriperinnön säilymiseen sekä kulttuurimaiseman elinvoimaisuuteen ja yhteisöllisyyteen.

Arvioinnissa huomioidaan myös vaikutukset kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseen sekä taitelijoiden ja kulttuuritoimijoiden työskentelyedellytyksiin.

Vammaisiin henkilöihin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan varsinkin saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta. Jos vaikutuksia ikäihmisiin on merkittävästi, on suositeltavaa kuulla vanhus- ja vammaisneuvostoa osana valmistelua.